

24e jaargang
nummer 6
december 1992

Regionaal-historisch tijdschrift

Holland

loden strips en de resten van een loden vogel gevonden, die ooit het dak van de toren moeten hebben versierd.

Gem. Delft, sector Monumenten en Archeologie

E.J. Bult

Delft: Het pand van de Eland aan de Burchwal Tijdens de restauratie van de Eland zijn funderingsresten blootgelegd van bebouwing die aan het huidige pand voorafgaat. Verder zijn het plaveisel van een steeg en een aantal beerputten uit de 15e eeuw teruggevonden. De Eland zelf is een onderdeel van een oorspronkelijk 72 m lang en 9 m breed pand, dat waarschijnlijk aan het einde van de 15e eeuw is gebouwd als 'het heilige geest ofte vondelingenhuis'. Dendrochronologisch onderzoek van de balken van de eerste verdieping heeft echter nog geen bevestiging van de stichtingsdatum opgeleverd. In de oostelijke fundering van het gebouw werd een ontlastingsboog met een overspanning van 7,2 m aangetroffen. Onder de boog bevonden zich twee beerputten gevuld met gebruiksgoed uit de 15e, respectievelijk het begin van de 16e eeuw.

Gem. Delft, sector Monumenten en Archeologie

E.J. Bult

Dirksland In februari werd door de archeologische vereniging De Motte een proefonderzoek in de Nieuwstraat uitgevoerd. Het doel was informatie te verzamelen over de staat van het bodemarchief van dit in 1416 gestichte dorp. Het oudste gevonden materiaal dateert uit de 16e eeuw. Verder is onder andere een 17e-eeuwse welput onderzocht.

Dordrecht: Drievriendenhof (afb. 23) In de eerste helft van het jaar werden door het legerij 'gravers' met metaaldetectoren de voorlopig(?) laatste vondsten van de het bouwterrein aan de Drievriendenhof geborgen. Over de soms verrassende vondsten is ook al in eerdere afleveringen van de *Archeologische Kroniek* bericht (zie de *Kronieken* over 1989, 346-348, en 1990, 353). De vondsten zijn afkomstig van het hele terrein, maar met name langs en in de gedempte Lindengracht was er sprake van een hoge concentratie. Van de ambachtelijke bedrijffjes die hier gevestigd waren zijn de nodige sporen aangetroffen. Met zekerheid waren hier een leerlooierij, een slotenmakerij en een pottenbakkerij gevestigd.

Aan de lange lijst van profane en religieuze insignes, speldjes en beeldjes, die afkomstig zijn van dit terrein kan nog een aantal nieuwe typen worden toegevoegd. Bijzonder is een groot rond insigne, waarin centraal een Christusfiguur is afgebeeld, gekruisigd aan een rozetak. Aan zijn linkerkant staan Johannes de Evangelist en een zegenende engel en aan zijn rechterkant Maria met het kind en een vierde (ontbrekende) figuur. Boven de scene is een wijnrank gedrapeerd. De herkomstplaats van het insigne is vooralsnog onbekend.

Andere opvallende vondsten zijn een compleet tinnen beeldje van een Maria met kind (hoogte 6,6 cm), een pelgrimsinsigne van Quirinus uit Neuss, een insigne van Johannes de Doper met het Lam Gods en een tinnen crucifix van ongeveer 7,5 cm hoog. De meeste van deze vondsten stammen uit de 14e en 15e eeuw.

Papendrecht

C. van der Esch

Dordrecht: Slingelandhof De werkgroep Dordrecht van de AWN-afdeling Lek en Merwestreek verrichtte samen met de NJBG enig onderzoek op het binnenterrein van het Slingelandhof aan de Vriesestraat. Het hofje dateert in de oudste fase uit de eerste helft van de 16e eeuw maar is nadien vele malen verbouwd. Door het verslechterende weer is het onderzoek in december gestaakt. Misschien kan het in 1992 worden afgerond.

Afb. 23. Dordrecht: Drievriendenhof. Links een pelgrimsinsigne met Calvarie-voorstelling (diameter 6,5 cm), rechts een tinnen Madonna met kind (hoogte 6,6 cm). Datering ca 1500. Foto C. van der Esch.

Gouda: Rotterdamse Poort (afb. 24 en 25) Op verzoek van de gemeente Gouda werden in november door de ROB de fundamenteën van de Dijkse of Rotterdamse Poort aan de Veerstal blootgelegd en ingemeten. Resten ervan waren bij rioleringswerkzaamheden aangesneden en de vraag was of de resten zich eventueel zouden kunnen lenen voor een zichtbare herinnering.

Met hulp van een groot aantal leden van de oudheidkundige vereniging Golda werd de poort in korte tijd vrijwel geheel vrijgelegd. De fundering en een deel van het opgaande werk bleken direct onder het straatniveau nog intact aanwezig te zijn. Diverse details, zoals bijvoorbeeld de schuilnis voor de poortwachter, de twee ondergrondse trekstangen om de flanken van poort en voorpoort voor wegzakken te behoeden, en de scharnieren van de 14e-eeuwse poortdeuren, kwamen daarbij aan het licht.

Poort en voorpoort zijn kort voor 1350 gebouwd en in de 17e eeuw ingrijpend gerenoveerd. Aan de buitenzijde van de stadsmuur was het metselwerk bekleed met witte kalksteen zodat het front, van buitenaf in de richting van de stad kijkend, een imposant aanzien zal hebben gehad. Bij de latere verbouwing zijn de flanktorens van de voorpoort afgebroken en is het front van de hoofdboort voorzien van een nieuwe voorgevel met beeldhouwde ornamenten. Enkele fragmenten daarvan zijn bij de opgraving terugvonden. De gevonden resten zijn na het onderzoek weer afgedekt en plannen voor een reconstructie worden op dit moment voorbereid.

Gouda: diverse lokaties Aan de Amsterdamse Verlaat werden door de oudheidkundige vereniging Golda waarnemingen gedaan tijdens de restauratie van de sluis. Dit onderzoek leverde enkele leuke gebruiksvoorwerpen op.